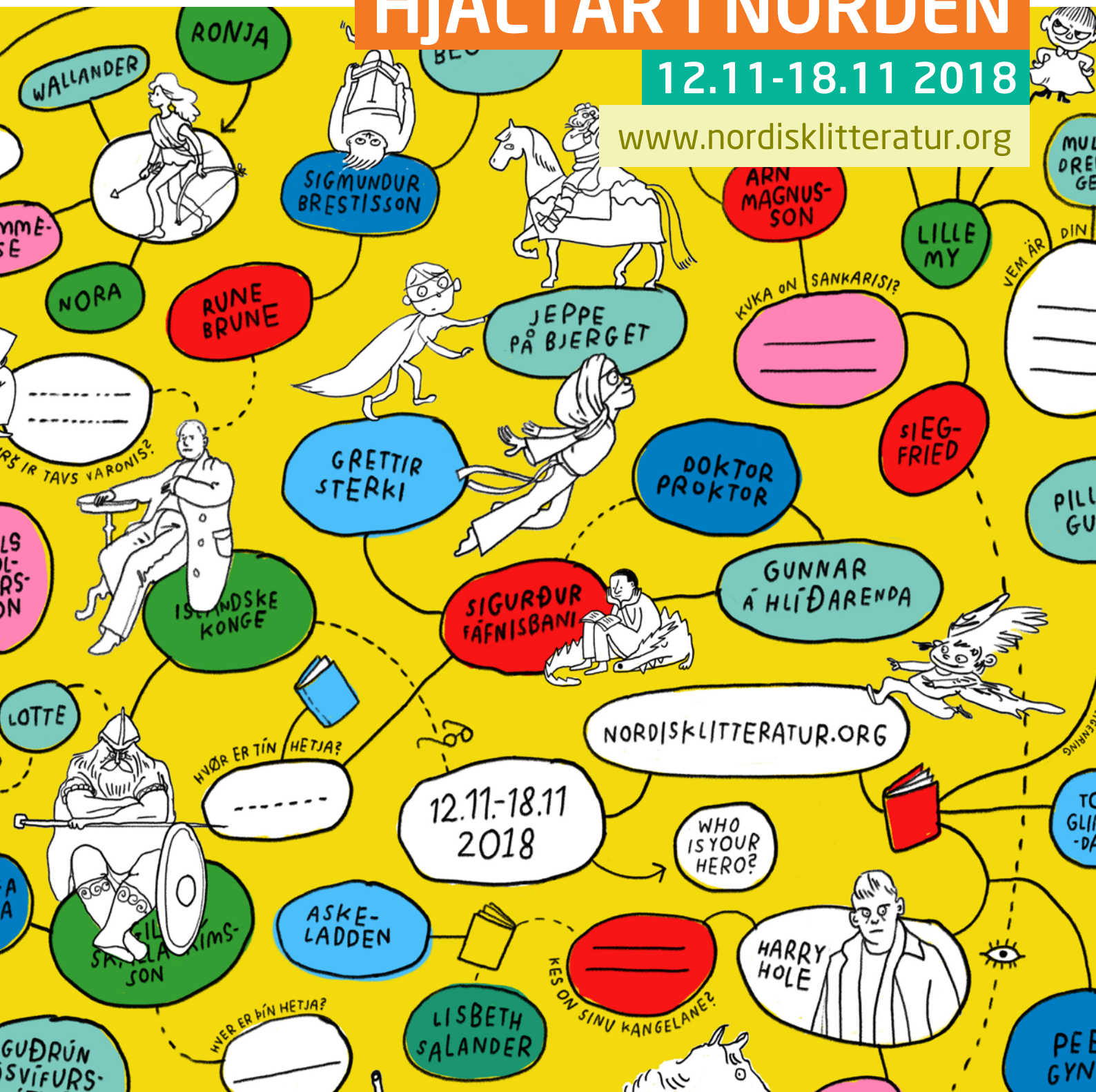

«Tänd ett ljus och läs tillsammans med hela Norden.»

HJÄLTAR I NORDEN

12.11-18.11 2018

www.nordisklitteratur.org

VÄLKOMMEN TILL NORDISK LITTERATURVECKA 2018

2018 bjuder Föreningarna Norden än en gång in barn, unga och vuxna till **Nordisk litteraturvecka** och nya gemensamma litteraturupplevelser. Den **12-18 november 2018** kommer det att läsas högt från samma böcker i hela Norden och Baltikum, från Grönland i väst till de baltiska länderna i öst. Högläsningstunden för barn och unga, **Kura Gryning**, hålls kl. 9 på morgonen. För vuxna arrangeras högläsningstunden, **Kura Skymning**, på kvällen kl. 19. Tidpunkterna kan givetvis anpassas efter behov.

Möjligheterna under Nordisk biblioteksvecka är många. Genom den här idékatalogen önskar vi presentera idéer till hur förskolor, skolor, bibliotek och andra kulturinstitutioner kan sätta ihop ett spännande och mångfaldigt program under Nordisk litteraturvecka 2018. Idéerna är uppdelade efter lyssnargrupp, dvs. barn, unga och vuxna. Emellertid är det viktigt att poängtera att ålder i detta sammanhang bara är ett tal och att idéerna även kan inspirera till åldersöverskridande aktiviteter.

I år får barn, unga och vuxna chansen att möta litteraturens hjältar när Nordisk litteraturvecka arrangeras med temat **Hjältar i Norden**. Det årliga temat för Nordisk litteraturvecka bildar ett nav i Litteraturveckan med allt ifrån de utvalda högläsning böckerna till Litteraturveckans aktiviteter och arrangemang.

Handbok för superhjältar, skriven av svenska äktaparet Elias och Agnes Våhlund, är högläsning boken för de yngsta lyssnarna. Boken handlar om Lisa som en dag hittar en mystisk bok på biblioteket när hon gömmer sig undan ett gäng killar som mobbar henne. Boken visar sig vara en handbok för superhjältar och med detta börjar Lisa resan mot att bli den fantastiska superhjälten, Röda Masken.

De som inte finns, av norska författaren Simon Stranger, är högläsning boken som valts för de unga lyssnarna. I boken möter vi ghananska Samuel, som har gjort den farliga resan till Europa i hopp om ett bättre liv. Vi möter även norska Emelie som befinner sig i en oväntad situation när hennes moral om vad som är rätt och fel utmanas – för vad är det rättast att göra när en papperslös flykting plötsligen står och knackar på ens dörr?

Kungar av Island, av den isländska författaren Einar Már Guðmundsson, är högläsning boken för vuxna. Boken är en samling vansinniga historier om den fiktiva Knudsen-släkten som vi följer från 1700-talet fram till i dag. I boken utmanar Einar Már den traditionella hjältekaraktären och sätter i stället därarna i rollen som de isländska hjältarna.

På Nordiska litteraturveckans hemsida, www.nordisklitteratur.org, hittar du mer information om årets utvalda högläsning böcker, samt material som kan kombineras med högläsning stunden.

Vi önskar alla arrangörer och deltagare många fina litteraturupplevelser under Nordisk litteraturvecka 2018.

God läslust!

Ett särskilt tack:

Kristin Magnusdottir, Heidi Lønne Grønseth, Kitty Rönnerberg, Julia Brink, Annica Andersson, Merete Riber, Marjun Patursson, Mette Laustsen, Einar Már Guðmundsson, Simon Stranger, Elias Våhlund og Agnes Våhlund, Rán Flygenring.

**VIND
EN BOK!**

FOTOTÄVLING PÅ INSTAGRAM OCH FACEBOOK

Dela dina upplevelser från Nordisk litteraturvecka 2018 och skicka in dina bästa bilder till vår fototävling. Bilderna ska på ett eller annat sätt reflektera årets tema **Hjältar i Norden**. Var med genom att ladda upp bilderna på **Instagram** eller på **Facebook**, och tagga dem med **#nordisklitt18**. Alla bidrag är med i tävlingen om en valfri bok från årets utvalda författare. Släpp fantasin lös och fotografera!

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM OG FACEBOOK!

Följ Nordisk litteraturvecka på Instagram och Facebook för fler bilder, aktuella uppdateringar och spännande nyheter!

De fyra vinnarna från förra årets tävling med tema Öar i Norden.

KURA GRYNING

HÖGLÄSNING FÖR BARN OCH UNGA

Det är i gryningen som högläsningstunden för barn och unga äger rum. *Handbok för superhjältar* är skriven av svenska Elias och Agnes Våhlund och är en rikt illustrerad berättelse utvald till högläsningen för barn. Den spännande ungdomsromanen *De som inte finns*, skriven av norska Simon Stranger, är utvald för att läsas högt för de unga lyssnarna.

Hela upplevelsen kring högläsning börjar redan innan boken öppnas på första sidan. Genom att dra för gardinerna, dämpa belysningen och tända några stearinljus skapas en fängslande stämning för högläsningstunden. Om du har en projektor tillgänglig kan upplevelsen berikas med en bild på bokomslaget, årets affischmotiv från Nordisk litteraturvecka eller illustrationer hämtade från böckerna.

Handbok för superhjältar med illustrationer och ett textutdrag från *De som inte finns* kommer finnas tillgängliga på Nordiska litteraturveckans hemsida från 1 november.

IDÉER TILL BARN: HÖGLÄSNINGSSTUNDEN

LÅT HJÄLTEN LÄSA HÖGT

Vad kan vara bättre än en hjälte som kommer och läser högt för barnen? Låt er inspireras av de litterära hjältarna och klä ut er. Den som ska läsa högt kan t.ex. klä ut sig som hjälten, Röda Masken, som vi möter i högläsningboken *Handbok för Superhjältar*. På Nordiska litteraturveckans hemsida hittar du enkla instruktioner till att göra en hemmagjord hjältemask.

SAMARBETA MED SKOLAN ELLER BIBLIOTEKET

Nordisk litteraturvecka är en perfekt möjlighet att stärka samarbeten mellan skolor och bibliotek. Bjud in en skolklass till högläsningstund på biblioteket eller bjud in en bibliotekarie till högläsning i klassen.

LÄS UTE I DET FRIA

I det kalla novembermörkret vistas både barn och vuxna mycket inomhus. En kul idé kan därför vara att ha högläsningstunden utomhus under morgontimmarna. Klä på er varma kläder och sätt er på en stubbe, sittunderlag eller i lekställningen på skolgården.

IDÉER TILL BARN: AKTIVITETER

DYK NER I TEKSTEN

Arbeta med högläsningboken *Handbok för superhjältar* både före och efter högläsningstunden. Studera t.ex. bokens framsida och diskutera vad ni tror boken handlar om. Efter högläsningen kan ni diskutera vilka tankar som kom upp under högläsningen. Fanns det t.ex. några ord som var svåra att förstå?

VILKA HJÄLTAR GÖMMER SIG PÅ ÅRETS AFFISCH?

Skriv ut Nordiska litteraturveckans affisch 2018. Låt barnen studera affischen och berätta om vilka hjältar de ser. Berättelsen kan vara antingen skriftlig eller muntlig.

SÄTT MOBBNING PÅ SCHEMAT

I boken *Handbok för superhjältar* möter vi Lisa som blir mobbad av tre killar från skolan, och boken är därför en bra utgångspunkt för att prata om mobbning. Vad skulle barnen ha sagt till Lisa om de såg att hon blev mobbad? Vad skulle barnen själva ha gjort om någon mobbade dem eller andra i klassen? Det kan vara en bra idé att svara på frågorna skriftligt, då det eventuellt kan vara ett svårt tema att prata om tillsammans.

NORDISKT HÖRN PÅ BIBLIOTEKET

Inrätta ett hörn på biblioteket med nordiska böcker om hjältar. Häng upp årets affisch och ställ fram högläsningböckerna tillsammans med annan nordisk litteratur, t.ex. från Nordiska litteraturveckans lista över övrig litteratur. Lägg fram material så besökande barn kan rita eller måla med temat *Hjältar i Norden* och gör ritningarna till en del av utställningen.

NORDEN I KLASSRUMMET

Använd Nordisk litteraturvecka som en utgångspunkt för att visa fram och lära dem om de andra nordiska länderna. Hur ser flaggorna ut, vad heter huvudstäderna, och vad är deras nationaldjur? Det ligger en Norden-frågetävling på Nordiska litteraturveckans hemsida.

VEM GÖMMER SIG UNDER MASKEN?

Det ska inte mycket till för att man ska känna sig som en riktig superhjälte. På Nordiska litteraturveckans hemsida kan du hitta enkla instruktioner till hur man gör en hjältemask baserat på hjälten, Röda Masken, som vi möter i högläsningboken *Handbok för superhjältar*.

RITA DIN EGNA SUPERHJÄLTE

Lägg fram ritsaker och papper och låt barnen rita sin egen superhjelte. Vilken superkraft har hjälten? Hur ser hjälten ut? Och vad är hjälten verkliga identitet? Häng upp ritningarna och gör en utställning under Nordisk litteraturvecka.

IDÉER TILL UNGA: HÖGLÄSNINGSSTUNDEN

LÄS HÖGT FÖR VARANDRA

Använd Nordisk litteraturvecka som en anledning till att lägga fokus på högläsning. Be frivilliga i klassen om att läsa högt olika delar av textutdraget från årets högläsningbok, *De som inte finns*, för resten av klassen.

SAMARBETA MED SKOLAN ELLER BIBLIOTEKET

Nordisk biblioteksvecka är en perfekt möjlighet att stärka samarbeten mellan skolor och bibliotek. Bjud in en skolklass till högläsningstund på biblioteket eller bjud in en bibliotekarie till högläsning i klassen.

IDÉER TILL UNGA: AKTIVITETER

GE LIV ÅT EN NORDISK HJÄLTE

Om man går på biblioteket finns det nästan otaliga hjältar som gömmer sig i bokhyllorna. På Nordisk litteraturveckas hemsida finns en lista över övrig litteratur där en hjälte spelar en central roll i historien. Välj en hjältebok, skriv en kort text om hjälten som är med, och prata ihop er i klassen om de litterära hjältarna ni har hittat. Vem är de? Varför är de hjältar? Och hur hade de uppfattats om de levde 2018?

SKRIVARVERKSTAD

De unga lyssnarna kanske sitter med en liten författare inom sig? Invitera en författare på besök och arrangera en skrivarverkstad tillsammans med de unga framtidstalangerna. Skriv t.ex. en berättelse om en hjälte eller anti-hjälte. Hur vore det att avsluta Nordisk litteraturvecka 2018 med högläsning av historierna om de ungas egna litterära hjältar?

STUDERA DE NORDISKA SPRÅKEN

Ett textutdrag från högläsningboken, *De som inte finns*, finns tillgängligt på alla de nordiska språken på Nordiska litteraturveckans hemsida. Kombinera högläsningen med grannspråksundervisning och läs textutdraget på ett annat nordiskt språk. Testa att översätta ett avsnitt från högläsningstexten från ett annat nordiskt språk för att sedan jämföra era egna översättningar med den redan översatta versionen. Textutdragen kan även användas för att jämföra bokstäver, ord och uttryck från olika nordiska språk.

HÖGLÄSNINGSGRUPP

Samla ihop några elever till en högläsningstund och ta en tur runt på skolan eller biblioteket med boken under armen. Sprid litteraturen och låt de unga läsa högt för yngre barn. Är någon extra modig kan hen läsa högt för en hel klass.

DYK NER I TEXTEN

Låt de unga lyssnarna skriva en sammanfattning av högläsningstexten och diskutera språkliga kännetecken och stilfigurer som de lägger märke till. Alternativt kan eleverna själva läsa högläsningstexten och välja en mening som berör de på något sätt. Dela upp eleverna i grupper för att diskutera vilka tankar meningarna väcker hos dem. Vad gör att just dessa meningar är intressanta?

HISTORIER PÅ FLYKT

I boken *De som inte finns* möter vi den ghansiska ungdomen Samuel som ankommer till Norge som papperslös flykting. Boken sätter fokus på situationen för papperslösa flyktingar i Europa och är en god möjlighet till att sätta denna samhällsproblematik på schemat. Bjud t.ex. en asylsökare eller flykting på besök och kombinera högläsningstunden med en intressant berättelse om föreläsarens resa till Norden.

VEM ÄR HJÄLTEN?

Dela upp klassen i grupper på 3-4 elever. Be varje grupp hitta en hjälte på Nordiska litteraturveckans affisch 2018 som de inte känner. Uppgiften är att bl.a. ta reda på vem hjälten är, vilken bok som handlar om hjälten och vad som gör personen till en hjälte.

ANVÄND LÄROPORTALEN NORDEN I SKOLAN

Norden i Skolan är en gratis läroportal för lärare och elever som vill arbeta med teman som språk och kultur och/eller klimat och natur. Skapa en profil på www.nordeniskolan.org, och få tillgång till ett varierat material som du kan använda dig av under Nordiska litteraturveckan. Till exempel finns det över 50 nordiska kortfilmer och dokumentärer för barn och unga tillgängliga på hemsidan.

GÖR EN FILM

Ta utgångspunkt i högläsningstexten från *De som inte finns* och gör en kort film där ni dramatiserar en scen från boken. Ni kan t.ex. spela scenen när Samuel står och knackar på Emelies sovrumsfönster. Dela upp klassen i mindre grupper och avsluta Nordiska litteraturveckan genom att visa upp alla de olika filmklippen.

KURA SKYMNING

HÖGLÄSNING FÖR VUXNA

Kura skymning är högläsningstunden för vuxna, och äger rum efter novembermörkrets inbrott. Årets utvalda högläsningstext är hämtad från romanen *Kungar av Island*, skriven av isländska författaren Einar Már Guðmundsson.

Hela upplevelsen kring högläsning börjar redan innan boken öppnas på första sidan. Genom att dra för gardinerna, dämpa belysningen och tända några stearinljus skapas en fängslande stämning för högläsningstunden.

Ett utdrag från romanen *Kungar av Island* kommer finnas tillgängligt på Nordiska litteraturveckans [hemsida](#) från 1 oktober.

IDÉER TILL VUXNA

KOMBINERA HÖGLÄSNINGEN MED ANDRA AKTIVITETER PÅ BIBLIOTEKET

Arrangerar ni språkcafé för invandrare, återkommande äventyrsstunder för barn, stickcafé eller bokklubbar på biblioteket? Läs högt från årets utvalda bok eller annan nordisk litteratur och koppla dessa redan existerande arrangemang till ett nordiskt litteraturveckoarrangemang och delta i den stora litteraturgemenskapen den 12-18 november.

”POP-UP”-LÄSNING

Var med och sprid det fina högläsningbudskapet under Nordisk litteraturvecka. Bjud in personer från en teaterskola, folkhögskola eller liknande, och samarbeta om ”pop-up”-läsning ute på gatan. Ta med boken under armen, gå ut till olika platser och låt högläsningen dyka upp där ingen väntar sig det. Tända facklor i skymningen kan skapa en fin stämning för högläsningen.

NORDISKA TONER

Nordisk musik kan vara ett fint komplement till högläsningssammanslaget. Arrangera en liten konsert tillsammans med nordiska musiker eller arrangera allsång med kända visor från hela Norden.

BJUD IN EN FÖRFATTARE

Kombinera högläsningen med ett författarbesök i biblioteket. Kanske kan ni få besök av en av de nominerade författarna till Nordiska rådets litteraturpris eller Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris? Eller varför inte en annan författare som skriver böcker vars huvudroller är hjältar?

NORDISKT GÄSTABUD

Bjud in till en mysig matkväll och laga typisk nordisk mat tillsammans. Vad sägs om att pröva på norsk "rømmegrøt", danska "smørrebrød" eller karelska piroger från Finland?

VISA EN ISLÄNDSK FILM

Kombinera högläsningstunden med en filmvisning av en isländsk film. Ni kan t.ex. visa den hyllade filmen *Universums änglar* (2000) som är baserad på den prisvinnande boken med samma namn, skriven av årets högläsningbokförfattare, Einar Már Guðmundsson.

ÅRETS KONSTVERK

HJÄLTAR I NORDEN

Konstnären bakom årets affisch är den isländska konstnären **Rán Flygenring**. 2018 firar Island 100 års suveränitet, och Nordisk litteraturvecka markerar jubileet genom att välja en isländsk illustratör som årets konstnär. Skriv ut affischen från Nordiska litteraturveckans hemsida och använd den för att göra reklam för era högläsarrangemang.

